

Світлої пам'яті ДМІТРІЯ МИКОЛАЙОВИЧА ЩЕРБАКА

22 серпня передчасно пішов з життя головний науковий співробітник, доктор геологічних наук, професор Дмитрій Миколайович Щербак.

Дмитрій Миколайович народився 27 березня 1951 р. в сім'ї геолога Миколи Петровича Щербака та лікаря Ганни Федорівни Щербак у м. Магадан. Через деякий час сім'я переїхала до Києва. Після закінчення школи Дмитрій обрав геологічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, який закінчив у 1973 р. і почав займатися геологічною зйомкою різних масштабів на Україні.

У 1976 р. Д.М. Щербак поступив до аспірантури при Відділенні металогенії Інституту геохімії і фізики мінералів АН УРСР (нині Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України). Його науковим керівником і наставником в подальшій роботі став академік Я.М. Белєвцев. Вимогливість Якова Миколайовича в поєднанні з доброзичливістю, глибоке розуміння найдрібніших деталей надихали аспірантів. "Не пишіть багатотомні звіти, більше спостерігайте, не лінуйтеся зайвий раз спуститися

в шахту, ще раз перевірити свої висновки", — це була велика школа. На "польові роботи" доводилося виїжджати і взимку — адже для рудникового геолога не існує міжсезоння.*

У 1982 р. Д.М. Щербак успішно захистив кандидатську дисертацію "Условия образования ураноносных альбититов Новокозловской зоны Украинского щита (по изотопным данным)" у Московському геологорозвідувальному інституті.

Під час пошуків родовищ корисних копалин часовий критерій є одним з основних. Я.М. Белєвцев обґрунтував необхідність детальної періодизації уранових процесів у геологічній історії докембрію і фанерозою. У 1982 р. була створена спеціальна лабораторія вивчення ізотопного віку рідкіснометалічних родовищ під керівництвом Д.М. Щербака. За результатами досліджень уранових та уранвмісних мінералів з рудних тіл і вмісних порід вчений дійшов висновку, що утворення промислових родовищ урану відбувалося в декілька етапів на протязі середньпротерозойської металогенічної епохи (2,1—1,8 млрд рр.).**

В подальшому наукова робота Д.М. Щербака ґрунтується на комплексних дослідженнях з використанням численних ізохронних датувань. Вченим було проведено порівняння металогенічних епох рудоутворення з металогенічними епохами інших щитів світу; показано, які епохи й етапи є найсприятливішими для утворення тих чи інших типів рудних родовищ; відзначено, що утворення родовищ заліза, урану й золота має циклічний характер у докембрійській історії Землі. Різні метало-

* Минерал. журн. — 1997. — 19, № 5. — С. 56.

** Там само. — С. 40.

генічні епохи були сприятливішими для накопичення певних рудних елементів.

Отримані результати та теоретичні узагальнення використовуються геологічними організаціями України під час складання металогенічних карт та мають велике значення для прогнозої оцінки ресурсів усіх видів твердих корисних копалин.

З 1995 по 2005 р. працював у Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка, де поєднував наукову та педагогічну роботу, читав курс лекцій "Геологія родовищ корисних копалин" і "Економіка мінеральної сировини".

У 2000 р. Д.М. Щербак захистив докторську дисертацію на тему "Металогенічні епохи у дорифейській геологічній історії України" і став завідувачем кафедри "геологія родовищ корисних копалин". У 2002 р. йому присвоєно звання професора.

Починаючи з 2005 р. займає посаду головного наукового співробітника відділу геохімії ізотопів і мас-спектрометрії Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України.

Автор 100 наукових публікацій, в тому числі чотирьох монографій та шести робіт науково-методичного характеру.

Співпраця з ним завжди була плідною, живою, а головне — корисною. Колеги назавжди запам'ятають його працьовитість і здатність охоче ділитися матеріалом і знаннями, енергію розуму і неординарну широту

ерудиції, незвичайну точність думок про багатомірний світ, який він розумів як учений і відчував як людина.

Він довіряв інтелекту співбесідника, не дозволяючи собі безапеляційних оцінок, як інтелігент з властивим йому душевним тактом умів обґрунтувати наукову позицію. Багато аспірантів вдячні йому за кваліфіковану, безкорисливу допомогу. Дмитрій Миколайович любив людей, співробітників, з якими працював, був наділений тонким почуттям гумору. Мав неабиякий хист до кулінарії — страви, якими він пригощав друзів, були особливо смачними. Дмитрію Миколайовичу як нікому іншому було властиве загострене почуття особистої потрібності колегам, друзям, рідним — це складало сенс його життя. На жаль, ніхто не відчув, як втомилося жити його серце — не уберегли.

Залишилася світла пам'ять про Дмитрія Миколайовича Щербака, прекрасну людину, талановитого вченого, вірного товариша, батька, дідуся.

Колектив Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України, редколегія і редакція "Мінералогічного журналу" висловлюють щире співчуття рідним, численним колегам, друзям та знайомим Дмитрія Миколайовича і всіляко сприятимуть продовженню наукових розробок та популяризації його творчої спадщини.

*О.М. Пономаренко, Л.М. Степанюк,
В.М. Хоменко, Д.С. Черниш*